

Heidegger'in Nietzsche'si Derleyenler: Sadık Erol Er ve Volkan Ay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Eser İncelemesi)

Ayşe Arviş¹

Makale Türü Eser İncelemesi
Başvuru Tarihi 09.05.2021
Kabul Tarihi 31.05.2021
DOI

Derleyenler: Sadık Erol Er ve Volkan Ay
Çevirenler: Sadık Erol Er, Volkan Ay vd.
İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2019. 255 sayfa.

Martin Heidegger Nietzsche'nin felsefesinden önemli derecede etkilenmiş bir isimdir. Özellikle onun metafizik ile ilgili düşünceleri çoğunlukla Nietzsche'nin düşünce dünyası tarafından şekillenmiştir. Heidegger zamanının büyük bir kısmında Nietzsche'yi anlama çabası içerisinde olmuştur. Onunla ilgili çeşitli konferanslar, seminerler, dersler ve yazılı metinler oluşturmuştur. Değerlendirmesini yapmış olduğumuz bu kitap, Heidegger'in Nietzsche yorumunu anlaşılır kılma çabasının ürünüdür. Kitap, Heidegger'in Nietzsche üzerine çeşitli hususlarda sarfettiği düşüncülerden oluşturulmuş İngilizce makalelerin derlenerek okuyucuya sunulması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu çeviri makaleler, farklı konularda Heidegger'in Nietzsche'yi nasıl anladığını okuyuculara göstermeyi hedeflemektedir. Bazı makaleler Martin Heidegger'in kendisine ait olmakla birlikte bir kısmının başkaları tarafından oluşturulduğunu görmekteyiz.

Kitabın ilk iki makalesi Martin Heidegger'e aittir. İlk makalede, Heidegger'in, Nietzsche'nin Zerdüştü'nün kim olduğu sorusuna cevap bulmaya çalıştığı görülmektedir. Bu noktada Heidegger, Nietzsche'nin *Böyle Söyledi Zerdüşt* isimli eserinin bir analizini yapmaya çalışmaktadır. Buna göre Zerdüşt, üstinsanı öğreten öğretmen ve ayının ebedi dönüşünün öğretmeni olarak nitelendirilir(ss.13). Makale içerisinde intikam kavramının metafizik ile ilişkisine ayrıca yer verilerek, bir tartışma yürütülür. İkinci makalede

¹ Ayşe Arviş: Yükek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Din Felsefesi Ana Bilim Dalı
E-posta: arvsayse@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-7704-3074>

Heidegger, Nietzsche'ye göre hakikatin gerçek bir yanılgı olduğunu ifade eder(ss.33). Özellikle hakikatin tek bir şey olduğunu iddia edenler için hakikat bir yanılsamadan ibarettir. Aynı bölüm içerisinde bu anlayıştan hareketle gerçek dünyanın sonsuza dek geçerli ve kendinde aynı kalan şey anlamında var olmadığını ve gerçek dünyanın ortadan kalkmasıyla görünür dünyanın yıkıldığını ileri sürer. Gerçek dünya ve görünür dünya karşıtlığını, dünya ve hiç karşıtlığına indirger.

Üçüncü makale, "Heidegger'in Nietzsche'si" ismini taşır ve Michael Allen Gillespie tarafından yazılmıştır. Bu makalenin kitabın isimlendirilmesine kaynaklık ettiğini düşünmekteyiz. Makalenin temel fikri, Heidegger'in Nietzsche okumasının, yorumlamadan ziyade bir hesaplaşma olmasıdır. Buna göre de Heidegger'in Nietzsche ile hesaplaşması Nazizm ile hesaplaşması olarak görülmüştür(ss.41). Heidegger'in amacı, Nietzsche'yi yorumlamaktan ziyade, nihilizm sorununa, düşüncemizin girmesine izin vermektir. Bir sonraki makalede Heidegger'in Nietzsche üzerine verdiği seminerlere yazar tarafından değinilmiştir. Kronolojik olarak onun, Nietzsche'nin görüşlerini yorumlamasına temas edilmiştir(ss.51). Kitabın ilerleyen sayfalarında yer alan diğer makalede Yazar, Nietzsche'ci adalet anlayışının hangi anlamda varlığı *phûsis* olarak düşünmeyi sağladığı sorusunun üzerinde durur. Bu bağlamda Heidegger, adalet kavramının hangi anlamda hakikatin özü temelinde yeniden düşünülmesi gerektiği sorusuna cevap arar. Heidegger'in okumasına göre Nietzsche adaleti Herakleitosçu anlamda ele alır ve onu tümüyle biz insanların öznelliğine dayanarak ortaya koyar(ss.64).

Kitapta yer alan bir sonraki makalede, Heidegger'in Nietzsche üzerine yazmış olduğu kitabın "Güç İstenci" başlıklı bölümünün kaos ile hakikat kavramı arasında kurduğu bağlantı ele alınır. Heidegger'in okumalarından çıkarsadığı iki farklı kaos yaklaşımından bahsedilir ve Nietzscheci ve Heideggerci kaos kavrayışları arasındaki yakınlığa değinilir(ss.82-108). "Heidegger, Nietzsche ve Nihilizm'in Kökenleri" isimli makalede Heidegger'in Nietzsche'nin nihilizmine dair sunmuş olduğu açıklamalara yer verilir. Onun nihilizm açıklamasını kendi bünyesine dâhil etme girişimine değinilir. Bu girişimin Nietzsche'nin doğalcı açıklamasını görmezden geldiği ileri sürülür(ss.111). Bir diğer makalede, Nietzsche'nin hakikat anlayışına ve Heidegger'in Nietzsche yorumuna değinilir. Nietzsche'ye göre hakikat düşünmenin yanılgıdır. Heidegger, metafizik hakikat konusunda Nietzsche'nin, hakikatin bir tür yanılgı olduğunu ifade etmesinin çok açık olduğunu söyler(ss.133). Makalenin ilerleyen bölümünde hakikat istenci ele alınarak Nietzsche'nin metafizik anlayışının etik anlayışına olan etkisinden bahsedilir(ss.146). Kitapta yer alan bir diğer makalede sanat ve hakikat arasındaki ilişki incelenir. Bu bağlamda Platon, Nietzsche ve Heidegger'in görüşlerine başvurulur. Nietzsche'ye göre sanat,"insan yaşamının en yüksek görevi ve otantik metafizik etkinliğidir."(ss.158)

“Tarih ve Yaşamın Anlamı” isimli makalede Heidegger’in, Nietzsche’nin *Çağa Aykırı Düşünceler (2)* eserine dair yorumlarına değinilir. Makalede, yalnızca Nietzsche’nin tarih hakkındaki düşüncelerine yönelik Heidegger’in yorumları irdelenmemiştir aynı zamanda Heidegger düşüncesinde Nietzscheci zeminin soruşturması da yapılmıştır (ss.176). Sonraki makalede Heidegger ve Nietzsche’nin tarih hakkında ileri sürdükleri görüşlere yer verilir. Heidegger’e göre tarihsel olarak var olmak gönderilen bir şey, bize doğru gelen bir şey olarak var olmaktır(ss.198). Heidegger’in tarihin gelişi ile ilgili görüşleri sunulduktan sonra, Nietzsche’ye yer verilir ve Heidegger’in, Nietzsche’nin tarih düşüncesindeki politik boyutu ihmal ettiği öne sürülür(ss.200). Kitapta, Robert Bernasconi tarafından kalem alınan makalede Heidegger’in Nietzsche’yi içerisinde çekip çıkardığı, birtakım Nietzsche yorumları konu edilir. Heidegger’in, Nietzsche okumasında politikayı da göz önünde bulundurduğu ifade edilir(ss.225). Bu bağlamda Nasyonal Sosyalizm ele alınır. Kitabın son bölümünde Heidegger’in Nietzsche yorumunun gelişimi üzerinde durulur. Heidegger’in, Nasyonal Sosyalizm ile ilgilendiği zamanlar Nietzsche yorumlarında çelişkiye düştüğü ifade edilir(ss.233).

Kitap Heidegger’in, Nietzsche üzerine yapmış olduğu çalışmaların ne kadar derin olduğunu bize göstermektedir. Heidegger’in, Nietzsche okumalarına dair yorumlarını bize sunması açısından önemli bir eserdir. Onun, Nietzsche’nin düşüncelerine dair benimsediği fikirler olmakla birlikte, incelemesini sunduğumuz kitap içerisinde Heidegger’in, Nietzsche’nin bazı fikirlerini tenkit ettiği görülür. Heidegger’in bir filozof olarak, Nietzsche yorumunda eleştirel bir tavra sahip olduğunu belirtmeliyiz.

Kitap okuyucuya Heidegger’in perspektifinden Nietzsche’yi sunmakla, ona dair ikincil bir bakışı yansıtmaktadır. Dolayısıyla bir başka zihnin anlayış ve yorumunu içermektir. Bu anlamda Nietzsche’nin düşüncelerinin objektif şekilde sunulmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca Heidegger’in Nietzsche yorumunda kronolojik olarak farklılıklar meydana gelmiştir. Dolayısıyla Heidegger’in düşünce dünyasında Nietzsche’ye dair çelişkili görünen yorumlar bulunmaktadır. Bu durumun giderilmesi için Heidegger’in kronolojik olarak Nietzsche yorumuna bakmamız gerekmektedir. Heidegger’in düşüncelerinin çözümlenmesinde Nietzsche’nin felsefesinin anlaşılması gerekli görünmektedir. Dolayısıyla bu eseri hem Heidegger’in felsefesini ve Nietzsche yönelimini anlamak isteyenlere hem de Nietzsche’nin düşüncelerine dair ikincil bir bakış isteyenlere tavsiye edebiliriz.

